

בית משפט לענייני משפחה בבבאר שבע

11 אוג 2013
21757-10-11

חיוב בפיצוי בגין לשון הרע באמצעות הפייסבוק

רותם קודלר עיאש

השופט

פלונית
ע"י עו"ד אילנה בר טוב

התובע

- נגד -

אלמוני
ע"י עו"ד דן מלכיאלי

הנתבע

פסק-דין

"צריך אדם להיזהר בכבוד הבריות ואסור לו לביישם או לבזותם"

(אנציקלופדיה תלמודית, כרך כו, טור תעז).

1. פסק דין זה עניינו תובענה שהגישה התובעת, גרושתו של הנתבע, כנגדו, בעילה לפי **חוק איסור לשון הרע, התשכ"ה-1985** (להלן: "חוק איסור לשון הרע"), לפיצוי כספי בסך של 100,000 ש"ח.

התובעת והנתבע היו בני זוג, נישאו זל"ז כדמו"י ביום 3.7.97, במהלך נישואיהם נולדו להם שתי בנות אשר במועד הגשת התובענה הינן קטינות. בנה"ז התגרשו ביום 28.11.02, הנתבע נישא בשנית והאירועים נשוא התובענה אירעו במהלך שנת 2011, 8.5 שנים לאחר הגירושין.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

טענות הצדדים

2. טענות התובעת

א. התובעת טוענת כי ממועד הפרוד של בני הזוג ועד למועד הגשת כתב התביעה היא סופגת נחת לשונו של הנתבע.

ב. התובעת טוענת כי ידעה יחס משפיל ובוטה מצד הנתבע כלפיה ואף מצד רעייתו.

הנתבע נהג לקלל ולגדף את התובעת, לאיים עליה ולכנותה בשמות גנאי, הן באופן ישיר והן באמצעות הטלפון, לרבות באמצעות משלוח מסרונים.

ג. לטענת התובעת, ביום 20.6.11 קיבלה מסרון מהנתבע ובו נכתב:

" **יא חתיכת פח אשפה יא קנאית עוד לא ראיתי אמא שמקנאה בבנות שלה כל החיים שלך את סמרטוט רצפה מלוכלך יא פצועה דומה למייקל ג'קסון יא גוש חרא יא ליידי בוי לכי להתאשפז בבית חולים פסיכיאטרי יא קנאית חולנית.** "

ד. התובעת טוענת כי הנתבע הקדיש הסאה, עת פרסם אמירותיו הגסות, באתר הפייסבוק, שבו חברים הצדדים וכן מאות חברים משותפים שלהם.

ה. ביום 14.7.11 חגגה התובעת לבתם המשותפת של הצדדים, X, בת מצווה באולם אירועים, אליו הוזמנו גם הנתבע ומשפחתו.

התובעת טוענת כי לאחר הארוע פרסמה באתר הפייסבוק שלה מודעה כתובה ובה הודתה לכל מי שהשתתף בארוע.

בעקבות מודעה זו קבלה תגובות, ביניהן 4 תגובות מהנתבע, תחת המשתמש

"XXXXXXXX" (חברה שבה עובד הנתבע והרשומה ע"ש רעייתו Y), בהן נכתב:

" **כלבה היית ונשארתי את נראית כמו ליידי בוי עלובת נפש קנאית וחולנית. אני מרחם עליך עשית מעצמך צחוק כל העיר מצלצלת אלי מקיאה עליך בושח לך ולחינוך הזול שאת נותנת אבל בעצם אין ולא היתה לך בושח אפעם (כך נרשם במקור - ש' ר.ק.ע.) אלוהים בשמיים יתן לך את המכה שמגיעה לך.** "

" **11 שנים אחרי נשארתי עם אותם סמרטוטים עצובים עלובים שהם כל חייך יא פרחח זה מה שמעניין אותך בחיים רק בגדים יא מסכנה.** "

" **צוחק מי שצוחק אחרון את תקבלי את המכה של החיים שלך חכי ותראי.** "

" **ערימת פחים.** "

לכתב התביעה צורף עותק בלתי קריא מדף הפייסבוק של התובעת.

1. התובעת מציינת כי חשה מושפלת, באשר זו הפעם הראשונה, שבה דברי הנאצה של הנתבע התפרסמו קבל עם ועדה באמצעות אתר הפייסבוק, לו עדים למעלה מ-700 חברים והמשמש אותה הן באופן אישי והן לצורך קידום עסקיה, שכן הינה בעלת חנות לממכר בגדי ילדים, מזה כ-14 שנים.
2. התובעת טוענת כי הגישה ביום 18.7.11, תלונה במשטרה כנגד הנתבע, בגין איומים ולשון הרע. בתצהיר העדות הראשית הצהירה התובעת כי תלונתה נגזזה בעילה של "חוסר ענין לציבור".
3. ח. לטענת התובעת, הפרסום נועד להשמיצה ברבים ולהוצאת דיבה ועולה כדי עוולת לשון הרע, בין היתר, לאור העובדה כי הנתבע בחר לפרסמם באתר הפייסבוק, בו מבקרים, מדי יום, מאות אלפי אנשים, לרבות חבריה של התובעת.
- דברי הנתבע שמו התובעת ללעג בעיני הבריות ובאו כדי לבזותה בעיני האחרים ולפגוע בשמה הטוב ובתדמיתה, בעיני הציבור.
- ט. התובעת טוענת כי בנותיהם של הצדדים נפגעו עד מאוד בעקבות הפרסום, עד כדי כך, שהבת M נתקה כל קשר עם הנתבע והבת X חשה פגועה.
- כתוצאה מהפרסום נגרמה לתובעת עוגמת נפש רבה והיא חשה מושפלת, אשר על כן היא עותרת לחיוב הנתבע בסך של 100,000 ש"ח.

3. טענות הנתבע

- א. לטענת הנתבע, במשך שנים נהגה בו התובעת באלימות מילולית ופיזית, הכוללת מהומות וקללות, כגון: "יא זבל", "יא חרא", "חולה נפש", "משוגע", "כלב מסריח", "נבלה", "הלוואי שתמות", "אני ארקוד על הקבר שלך וירק עליו", "נבלה", "שתקבל סרטן", "אנס", "נרקומן", "הומו", "עלוב", "הומלס", "בן זונה", "כוסאמק", וכד'.
- ב. לטענת הנתבע, התנהגותה האלימה של התובעת נעשתה לעיתים, גם ליד בנותיהם של בני הזוג. זאת ועוד, התובעת נהגה לקלל ולהכות אף את בת הזוג, שלימים הפכה רעייתו.
- ג. הנתבע טוען כי התובעת מנסה, באופן שיטתי, להוציאו מכליו, על מנת שיפול בלשונו, כאשר היא מצהירה כי כל רצונה הוא לראותו מאחורי סורג ובריח.
- ד. לטענת הנתבע, התובעת מסיתה בנותיהם של הצדדים כנגדו. דווקא התובעת היא זו אשר מוציאה דיבתו הרעה, כאשר מפיצה שמועה שקרית על פיה הוא אינו זן ומפרנס את בנותיו.
- ה. באשר למסרון הנזכר בכתב התביעה ואשר העתק ממנו לא צורף לכתב התביעה, טוען הנתבע כי באותו יום (20.6.11) בילה עם בנותיו וכאשר השיב אותן לתובעת, צלצלה אליו האחרונה והחלה לגדף ולכנות אותו בשמות גנאי.
- ו. הנתבע טוען כי בארוע בת המצווה המתואר בכתב התביעה, אותו הוא מכנה כ"טקס ההשפלה הפומבי", הוא לא הורשה להשתתף בצילומים, שמו לא אוזכר בטקס הברכות והיתה התעלמות מוחלטת מקיומו, ברם הוא נהג באצילות ולא נגרר לפרובוקציות.

- ז. הנתבע אינו מכחיש האמירות המיוחסות לו באתר הפייסבוק, מדובר בדברים שנאמרו בשעת כעס, כאשר הוא שופך זעמו על התובעת בהודעות שנשלחו לפייסבוק האישי שלה וכל כוונתו היתה לשולחם לתובעת, בלבד. לטענתו, התובעת מחקה מיד את אותן הודעות והן הופיעו על ה"קיר", למשך דקות ספורות.
- ח. חברה ומכירה של התובעת וביחוד כל מי שנכח בארוע בת המצווה, לא הופתע למקרא המילים והם הגיבו באמצעות הפייסבוק על הודעות הנתבע, על אף שהודעות אלו נמחקו מיד, ע"י התובעת. לטענת הנתבע, חברה \ מכירה של התובעת אשר יודעים היטב על מערכת היחסים העכורה בין הצדדים, שמעו מפיה על כוונתה לתבוע ממנו פיצויים והגיבו על דברים שנאמרו על ידה.
- ט. ההודעות שנשלחו באתר הפייסבוק אינן מהוות "לשון הרע".
- הנתבע הביע דעתו על התנהגותה הנלוזה של התובעת, גם אם הוא השתמש במילים קשות, עדין אין הדבר עולה כדי הוצאת לשון הרע.
- י. לנתבע עומדות ההגנות הקבועות בסעיפים 14 ו-15 לחוק לשון הרע.
- הפרסום היה ביקורת על פעולה שעשתה התובעת בפומבי ולא נעשה אלא להכחיש לשון הרע שפורסמה קודם לכן.
- יא. התובעת לא פרטה מהם הפרסומים הספציפיים, שיש בהם כדי לפגוע בשמה הטוב.

דין

4. על פי **סעיף 1 לחוק איסור לשון הרע**, לשון הרע היא דבר שפרסומו **עלול להשפיל אדם בעיני הבריות או לעשותו מטרה לשנאה, לבוז או ללעג מצידם או לבזות אדם בשל מעשים, התנהגות ותכונות המיוחסים לו.**

פרסום, על פי **סעיף 2 לחוק איסור לשון הרע**, יכול שיהא בעל פה, בכתב, בדפוס לרבות ציור, דמות, תנועה, צליל או כל אמצעי אחר.

על פי סעיף 2 (ב) רואים כפרסום לשון הרע אם היתה מיועדת לאדם זולת הנפגע, כי הגיעה לאותו אדם או לאדם אחר זולת הנפגע, ואם היתה **בכתב** והכתב **עשוי** היה לפי הנסיבות, להגיע לאדם זולת הנפגע.

תביעה מכח חוק לשון הרע הנה תביעה נזיקית לכל דבר וענין וככזו, מוטלת על התובעת

להוכיח אותה במאזן ההסתברות בבחינת "**המוציא מחברו עליו הראיה**".

המבחן להתקיימות העוולה הוא אובייקטיבי ולא סובייקטיבי.

ראה: ע"א 466/83, פ"ד לט(4) **734.שאהה נ' דרדריאן**

לאור האמור והמפורט לעיל, בראש ובראשונה מוטל על התובעת להוכיח העילה בגינה

הוגשה התביעה. דהיינו: עליה להוכיח כי הנתבע ביצע פרסום של לשון הרע כמשמעותם

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

בחוק איסור לשון הרע.

מעת שהתובעת תוכיח עילתה כאמור לעיל יעבור הנטל לכתפיו של הנתבע להוכיח כי עומדת לזכותו אחת או יותר מן ההגנות הקבועות בחוק איסור לשון הרע ואשר נטענו על ידו, במסגרת כתב ההגנה.

5. פרסום ב"פייסבוק"

א. אף שאין כמעט אדם שאינו יודע "פייסבוק" מהו, מצאתי להבהיר כמה נקודות הנוגעות לרשת החברתית באמצעותה נטען כי בוצעה העוולה.

כמיליארד בני אדם בכל רחבי הגלובוס רשומים כחברים ברשת החברתית, "פייסבוק", שנוצרה בשנת 2004 ועומדת לרשות כלל הציבור משנת 2006.

כ - 3.5 מיליון משתמשים רשומים במדינה ישראל לבדה, שהם כ - 50% מהאוכלוסייה.

ב. מאפייניה של הרשת החברתית מאפשרים לאדם לשבת בביתו, להעלות עמדותיו והגיגיו על הכתב ובלחיצת מקש, שבריר שניה, להופכם לנחלת הכלל.

השיתוף ברשת החברתית הינו על גבי מה שמכונה "הקיר" והתוכן על גבי ה"קיר" משותף לציבור בלתי מוגדר בגודלו של אנשים, שיכולים לקרוא מה שנרשם על גבי "הקיר".

אדם יכול לעשות LIKE לפרסום שנתקל בו, או לעשות SHARE ובכך יגדיל בשבריר שנייה נוסף, את כמות המשתמשים הנחשפת לפרסום, במימדים בלתי נתפסים.

ג. אם בתקופה קדומה היו בני האדם מעבירים מסר בכיכר העיר, או באמצעות משלוח דברי דואר בתפוצה רחבה, הרי שבעידן הוירטואלי מועבר המסר למס' בלתי נתפס של בני אדם במאמץ מינימלי.

ד. תוכנת השיתוף ברשת החברתית, לא זו בלבד שהופכת את מחשבותיו של הפרט לנחלת הכלל, אלא היא יוצרת מציאות אינטראקטיבית, דינמית, שבו הכלל משתתף לא רק בידיעה של הכתוב, אלא הוא גם מוזמן לחוות דעתו לגבי הכתוב, לשתף בו אנשים נוספים ואף ליצור שיח לגבי הכתוב.

ה. מבחינה זו, הפרסום ב"קיר" הפייסבוק שונה מפרסום עיתונאי, ששם היחסים בין העיתון לבין קוראיו, הם פחות דינמיים, ואין לקרוא העיתון אפשרות לפרסם על גבי העיתון את תגובתו לכתוב ולהפיצו ברגע נתון ובמהירות לכל קוראי העיתון באותו יום.

ו. נגישות הרשת החברתית, אפשרויות השיתוף המתוחכמות, העדרן של מגבלות כניסה לחלק מן הפרופילים של המשתמשים, האפשרות לראות את כל המוצג בפרופיל של המשתמש שלא הגביל את הכניסה ל"דף" שלו, מהוות יסוד להגדרת הפרסום באמצעות הרשת החברתית כפרסום עפ"י לשון חוק איסור לשון הרע.

6. פרסום במקרה דנן

א. הנתבע אינו מכחיש תוכן האמירות המיוחסות לו ב"פייסבוק", תחת שם המשתמש "XXXX" ומאשר כי הפרסום בוצע ביום 17.7.11, על דרך של פרסום "פוסט" על "קיר" הפייסבוק של התובעת.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

ב. התובעת שבענייננו מנהלת פרופיל בפייסבוק, המשמש אותה הן לקשרים חברתיים והן לעסקיה. האפיון של "דף" הפייסבוק שלה הוא שאין מגבלות בכניסה אליו ובצפייה בו ומשכך גם התאפשר לנתבע לכתוב על הקיר של התובעת, מבלי לקבל את אישורה קודם לפרסום.

ג. התובעת הצהירה כי יש לה כ- 700 "חברים" ב"פייסבוק", נתון שחשוף לכל מי שנכנס ומבקש לבדוק מהו מספר החברים.

יתר על כן, בנקל יכול המעוניין בכך, להיכנס ולצפות ברשימת החברים של התובעת, שכן לא הגבילה את הפרטיות בהגדרות הפרופיל שלה.

מכך אני מסיקה כי הנתבע, אשר קיבל גישה חופשית לכתיבה על גבי קיר ה"פייסבוק" יכול היה, לו היה מבקש לעשות כן טרם הפרסום, לבדוק לכמה אנשים הוא מפיץ מיידית את ה"פוסט" אשר רשם וכן יכול היה לדעת מיהם האנשים אשר יצפו בתוכן אותו פרסום.

חזקה על משתמשי ה"פייסבוק" כי הם יודעים כי תוכן אשר שלחו לחלל הרשת החברתית, מופץ מיידית הן לחבריהם והן לחבריו של מי שפרסמו על ה"קיר" שלו את התגובה או ה"פוסט".

ד. מכל המקובץ לעיל הרי שאין מסקנה אחרת, אלא כי המדובר בפרסום, שכן כמפורט בס' 2 (ב) (2) לחוק אסור לשון הרע, רואים כ"פרסום לשון הרע", "אם היתה בכתב והכתב עשוי היה, לפי הנסיבות להגיע לאדם זולת הנפגע".

ה. במקרה דנן, לא זו בלבד שהתוכן יכול היה להגיע לאנשים רבים נוספים מלבד התובעת, אלא שכך גם אירע.

העדה מטעמה של התובעת, אחותה, הגב' A, הצהירה כי במועד הרלוונטי (17.7.11), בו פורסמה תגובת הנתבע באתר הפייסבוק, היא קבלה שיחת טלפון מחברה טובה שלה ולקוחה של התובעת בחנות הבגדים, הגב' B, אשר בקשה ממנה כי תתקשר לתובעת ותבקש ממנה למחוק את התגובות בפייסבוק שלה, כי "יש שמה מישהו שפתח עליה פה ג'ורה".

העדה לא ידעה לענות על השאלה, כמה אנשים ביקרו ביום 17.7.11, באתר הפייסבוק של התובעת וכמה מהם ראו תגובות הנתבע (עמ' 7 שורה 5).

העדה חזרה על גרסתה כי קבלה טלפון "מחברה טובה מזועזעת" שראתה תגובות הנתבע באתר הפייסבוק והעידה כי "יש להם עוד מאות חברים שאולי הם ראו. אני כן יכולה להגיד שכן באותו יום קיבלו לייקים גם על התגובות האלה, כמו התגובה שלי וגם אלי אישית שלחו. שלחו אלי חברים על התגובה שלי כל מיני התחייסויות. היו עוד כמה אנשים שאמרו לי שראו את הדברים שהנתבע כתב על הקיר של אחותי". (עמ' 7 שורות 9-12).

ו. התובעת העידה כי אחותה התקשרה אליה בשעות הערב וכי היא מחקה תגובות הנתבע רק ביום למחרת (עמ' 12 שורה 10) וחסמה את הנתבע ואשתו מ"הקיר" שלה.

לטענתה, "לא הוא ולא אשתו" היו חברים שלה בפייסבוק לפני זה, ולכן לא חסמה אותם קודם להודעות הללו (שורות 13-14).

ז. הנתבע מאשר כי לא היה "חבר" של התובעת ב"פייסבוק" שלה (עמ' 19 שורה 20) ובכל זאת יכול היה לראות "פוסט" שהיא עצמה מפרסמת וכן לרשום "פוסט" כזה מטעמו על גבי ה"קיר" שלה.

מעבר לכך שאיני יכולה לקבל את הטענה כי אדם שעושה שימוש בכלי רב עוצמה כגון הרשת החברתית על מנת להעביר מסרים, יכול להתחמק מחובתו לברר קודם לביצוע הפרסום מי ייחשף לפרסום שלו, הרי שגם לא האמנתי לנתבע כי לא ידע מה יהא היקף החשיפה לפרסום שלו.

לא האמנתי לנתבע שעה שטען כי לא ידע שכל אותם משתמשים שהינם "חברים" באתר הפייסבוק של התובעת נחשפים לתוכן התגובות שלו, שנשלחו לתובעת וכאמור בעדותו:

"..אם היית יודע, לא הייתי עושה דבר כזה" (עמ' 20 שורה 4).

ח. התרשמתי כי לא זו בלבד שהנתבע ידע גם ידע כי הפרסום יהיה חשוף לכל, אלא שמצאתי שהאפשרות של כל חברה של התובעת וכן "אורחים" זרים ב"קיר" של התובעת יוכלו לראות את האמור, היא הבסיס והסיבה לפרסום ה"פוסט" שרשם הנתבע.

הנתבע עצמו לא היה "חבר" של התובעת ב"פייסבוק" ובכל זאת יכול היה לצפות בפרופיל שלה, לעיין בפרסומים שפרסמה (שהרי גם לגרסתו מכך הכל התחיל - מכך שהיא פרסמה "פוסט" ובו תוכן תודה לגבי ארוע הבת מצווה שהוא צפה בו) וגם להגיב על "פוסט" שנרשם על ה"קיר" שלה.

יתרה מכך, הנתבע העיד "אם עכשיו מישהו מאחד החברים שלי מפרסם נושא כלשהו ויעשה שיוך אליי, אני כן יקבל את זה" (שורות 25-26).

ט. השתכנעתי כאמור כי הנתבע היה ער למשמעות של פרסום באתר הפייסבוק על ה"קיר" וחשיפתו למשתמשים נוספים, להבדיל ממשלוח הודעה פרטית באמצעות אותו אתר.

הנתבע לא בחר לשלוח מכתב פרטי באמצעות הדואר ובו למחות על מכתב התודה שפורסם ב"פייסבוק", לכאורה על מנת להקניטו, או אפילו לשלוח הודעה פרטית באמצעות הפייסבוק ובה להעביר את המסר, אלא הוא בחר לעשות שימוש באמצעי רב עוצמה וחזקה עליו שברר או יכול היה לברר את משמעויות הפרסום.

7. האם לשון הרע-

א. ראשית נזכיר מהן האמירות שנרשמו על גבי "קיר" ה"פייסבוק" של התובעת שכן הן מדברות בעד עצמן:

" כלבה היית ונשארתי את נראית כמו ליידי בוי עלובת נפש קנאית וחולנית. אני מרחם עליך עשית מעצמך צחוק כל העיר מצלצלת אלי מקיאה עליך בושח לך ולחינוך הזול שאת נותנת אבל בעצם אין ולא היתה לך בושח אפעם (כך נרשם במקור - ש' ר.ק.ע.) אלוהים בשמיים יתן לך את המכה שמגיעה לך".

" 11 שנים אחרי נשארתי עם אותם סמרטוטים עצובים עלובים שהם כל חייך יא פרחת זה מה שמעניין אותך בחיים רק בגדים יא מסכנה".

" צוחק מי שצוחק אחרון את תקבלי את המכה של החיים שלך חכי ותראי".

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

" ערימת פחים".

ב. מדובר באמירות מכוערות, מרושעות, המהוות באופן חד משמעי לשון הרע. לא מצאתי כל ספק כי יש באמירות הללו כדי להשפיל את התובעת בעיני הבריות, לעשותה מטרה לבוז ולעג. אמירות אלו יש בהן כדי לבזות את האדם לגביו הן נאמרות, לגרום לו למבוכה, לפגוע בו, וכאשר התובעת היא בעלת עסק למכירת בגדי ילדים, יש בהן אפילו כדי לפגוע במשלח ידה, במקצועה.

ג. יכול ויהיה מי שימצא מידה מסויימת של לגיטימציה לאמירות מסוג זה כאשר הן נאמרות בין בני זוג לשעבר המצויים בסכסוך מתמשך ואולם סבורני כי הגיעה השעה לזעוק חמס על התופעה המכוערת של התנהלות בלתי תרבותית מסוג זה

ד. אמנם התרבות המילולית במדינת ישראל אינה אידיאלית. אמנם תרבות הגידוף בין בני זוג המתגרשים זה מזה מתאפיינת בהפקרות של ממש, כאשר צדדים לסכסוך משתלחים זה בזה, מתעמרים זה בזה בלשונם וכמעט הכל מותר ואולם. במקרה זה התיר הנתבע לעצמו מעבר לגבולות המותר והמקובל

ה. המצב וההתנהלות הרווחים בין בני משפחה המצויים בסכסוך הינם מהגרועים שידעה מדינת ישראל. כמעט לא מונח לעיון בית המשפט כתב טענות שאינו כולל דברי בלע של ממש שנכתבים על ידי בעל הדין בעצמו או באמצעות בא כוחו. מאבטחים נדרשים להגיע אל אולמות בתי המשפט למשפחה, בשל התפרצויות אלימות, להרגיע הרוחות, כל זאת כאשר בית המשפט נאלץ לצפות בכל הללו, מנסה להרגיע ולפייס ואולם חלק מן הנורמה הבעייתית שהושרשה בניהול ההליך, הוא הצורך "להגיד את המילה האחרונה" ורצוי שתהא זו מילה חריפה, בוטה וקשה. אמנם כל זאת מאפיין את ההליכים המשפטיים בכלל ואת ההליכים בביהמ"ש לענייני משפחה בפרט ואולם אל לו לביהמ"ש שיתיר בפסיקותיו את התופעה המכוערת, יתן לה לגיטימציה ויפטור את הנוקט בלשון רעה מהמגיע לו בחוק.

ו. במיוחד הדברים אמורים כאשר ריבוי האפשרויות הטכנולוגיות, המגוון התקשורתי והעולם הבלתי מוגבל המתקיים באינטרנט מאפשרים כלים וצינורות לעורר את לשון הרע במלוא עוזה, בעוצמה מבהילה ומסוכנת.

8. א. כבר נאמר במקורותינו כי "כל המלבין פני חברו ברבים כאילו שופך דמים". שמו

הטוב של אדם כחלק מכבוד האדם זכה להגנה חוקתית. מחובתו של בית-המשפט להגן על שמו הטוב של האדם בחברה גם מפני לשון הרע של בן זוגו לשעבר ואולי אף ביתר שאת.

ב. קריאת תוכנו של המסר שביקש הנתבע להעביר לתובעת על גבי "קיר" ה"פייסבוק" מגלה דברי לעג והשמצה כלפי התובעת, באופן שאינו משתמע לשני פנים.

ג. שמוש במונחים כגון: "עלובת נפש", "כלבה", "ליידי בוי", "פרחה", "ערימת פחים" וכד' יש בהם כדי להוות לשון הרע, באופן חד משמעי. אין ולא יכול להיות מדובר בבקורת לגיטימית מכל סוג.

ד. לא מצאתי ספק ביחס לכך שבבחירת התוכן, הנתבע השפיל, ביזה, פגע ושם ללעג את התובעת.

9. מדובר בשני צדדים אשר העידו על מערכת יחסים עכורה ביניהם, לאורך השנים. הצדדים לא הכחישו כי נהגו ונהגים כשני ניצים, לא חסכו במילים קשות ובעלבונות שלוחי רסן ואולם בפרסום אותו ביצע הנתבע, חצה הוא את הגבול, העלה אמירות קשות על הכתב, בפרסום ציבורי, **נכון להיום הפרסום הכי ציבורי שיכול להיות.**

10. א. האמור בפרסום מטעמו של הנתבע היה בו חד משמעית כדי לפגוע בשמה הטוב

של התובעת, האמור בפרסום מטעמו של הנתבע היה בו משום חציית קווים, השתלחות מכוערת ובלתי מידתית במיוחד ביחס לנסיבות בהן פורסם.

ב. הנתבע טען כי פרסם את התוכן כתגובה להודעה שפרסמה התובעת מטעמה על גבי ה"קיר" שלה בסמוך לאחר אירוע בת המצווה של אחת מבנות הצדדים ובמסגרתה הודתה לכל משתתפי האירוע.

ג. הנתבע ביקש לטעון כי ההצדקה לפרסום מטעמו התגבשה, עת שבמהלך אירוע בת המצווה הרב שניהל הטקס בירך את בתם המשותפת של הצדדים, אך לא הזמין אותו במיוחד לעלות לבמה בעת הברכות.

ודוק: נטען כי לא הזמין את הנתבע באופן מיוחד. הרב

ד. הנתבע טען כי הושפל באירוע בת המצווה ולכן ראה במכתב התודה שפורסם ע"י התובעת ובו היא מודה למשתתפים, כהתגרות בו (עמ' 21 שורות 25-21).

ה. לא זו בלבד שלא מצאתי כי יש ממש בטענה זו, אלא שגם לא השתכנעתי כי זה מה שאירע באירוע בת המצווה.

ו. ראשית וביחס ל"קשר" הנטען בין הודעת התודה של התובעת למשתתפי בת המצווה ובין התוכן שפורסם ע"י הנתבע - לא מצאתי כל מילה אחת בתוכן שפורסם ע"י הנתבע הנוגעת לבת המצווה, המזכירה את האירוע או את מכתב התודה. אין בין התוכן ובין אירוע בת המצווה דבר וחצי דבר.

ז. על אף האמור, ועל מנת למצות את בירור האמת, בחנתי גם את הנטען לגופו בענין ה"התגרות" הנטענת במהלך אירוע הבת מצווה וגם לגבי ענין זה מצאתי כי טענות הנתבע אינן מוצדקות ונראה כי באו לעולם על מנת להצדיק, בדיעבד, את התוכן אשר פרסם בפייסבוק.

במהלך אירוע בת המצווה טוען הנתבע כי הושפל ע"י התובעת, כאשר לא הוזמן באופן מיוחד, תוך ציון שמו, להגיע למרכז האולם במהלך הברכות. כן הוא טוען כי הושפל כאשר בוטל המנהג הנוהג בחגיגות בת מצווה, של ריקוד סלואו של ילדת בת המצווה עם אביה.

ח. ראשית יובהר כי הנתבע אינו מכחיש כי התובעת היא שארגנה את חגיגת בת המצווה, במימון מלא שלה והנתבע הוזמן יחד עם רעייתו ובני משפחתו המורחבת, אף שלא נטל חלק בארגון או במימון האירוע.

התובעת העידה ומצאתי לקבל עדותה כי הרב פנה להורי בת המצווה, קרי - הן לתובעת והן לנתבע, תוך שהוא אומר: "Y ו X היקרים".

התובעת העידה כי הרב הזמין את ההורים, יחד עם הסבים (הורי התובעת) ואולם הנתבע בחר, שלא לבוא ולעמוד לצדם, בעת הארוע. (עמ' 11 שורות 24-25).

התובעת העידה:

"הוא הזמין את ההורים. גם אותי הוא לא הזמין במיוחד. הוא לא אמר לי 'X תעלי'" (שורה 29).

ט. נוכח האמור לעיל בענין מערכת היחסים העכורה בין הצדדים, לא מצאתי סבירה את ציפיותו של הנתבע כי באירוע אותו ארגנה התובעת יזכה לאותו "כבוד של מלכים" שציפה לקבל ויוזמן באופן מיוחד, תוך ציון שמו בצורה מיוחדת יותר מכפי שצוין שמה של התובעת עצמה.

י. הנתבע לא הצליח להוכיח כי אירע אירוע משפיל כלשהו במהלך אירוע בת המצווה שיצדיק תגובה כלשהי מטעמו ובוודאי שלא את התגובה כפי שמצא לנכון לפרסם.

יא. לא מצאתי כי חסרונו של ריקוד סלואו בין ילדת בת מצווה ואביה, במהלך האירוע יש בו כדי פגיעה של ממש במנהגי עם ישראל ובמנהגיה המיוחדת של משפחה זו בפרט, אשר יצדיקו כינוי אם ילדת בת המצווה בבוקר למחרת, "ליידי בוי...עלובת נפש, פרחת...כל העיר מקיאה עלייך...".

11. א. הנתבע כאמור מייחס את ההצדקה לפרסום מטעמו למכתב תודה שפרסמה

התובעת, על גבי "קיר" ה"פייסבוק" שלה. מכתב תודה שכלל לא הופנה לנתבע, הנתבע לא הוזכר בו ולא ברור מאין קיבל את ההשראה לסברה כי במכתב תודה זה היה כדי "להשפילו".

ב. טעם רב מצאתי בטענה כי לוחות הזמנים מעידים כי הנתבע כלל לא הושפל, וכי טרח לפנות לרב שנטען כי השפילו, אלא לאחר שהוגשה תביעה זו שבכותרת, שכן חיפש הצדקה למעשיו לאחר שגילה שבגינם הוגש נגדו כתב התביעה.

12. כאמור מצאתי מכל המקובץ לעיל כי אכן עסקינן בפרסום שיש בו משום לשון הרע.

13. א. הנתבע טען להגנות על פי סעיפים 14 ו-15 לחוק אסור לשון הרע.

ב. בסיכומי הנתבע נטען כי, הפרסום נעשה כדי לגנות \ להכחיש הוצאת דיבה קודמת, כאשר התובעת הציגה אותו במשך שנים רבות כאב שלא זן ומפרנס ולפיכך עומדת לנתבע הגנה לפי ס' 15 (10) לחוק.

ג. הגנה נוספת לה טוען הנתבע הינה מכח סעיפים 15 (4) ו- (6) לחוק אסור לשון הרע.

ד. לטענתו, הפרסום היה הבעת דעה על אופיה \ עברה של הנתבעת ואו ביקורת על פעולה שעשתה הנתבעת בפומבי- ר' סעיפים 88 ו- 89 לסיכומי הנתבע.

ה. ראשית יובהר כי לא הוכחה כל לשון הרע קודמת שנעשתה מצידה של התובעת כלפי הנתבע.

הטענה הועלתה באופן כללי, לא נתמכה בעדויות, לא הוגשו תצהירי עדים ולמעשה לא הובאה כל ראיה להוכיח טענה זו (ראה גם עמ' 18 לעדות הנתבע שורות 2-4).

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

ו. יתרה מכך, אף לו הייתה מפורסמת לשון הרע במתייחס לנתבע, בענין אי תשלום מזונות לבנותיהם של הצדדים, הרי אין באמירותיו הפייסבוק, המיוחסות לתובעת דבר וחצי דבר בנוגע לענין המזונות.

ז. תוכן האמירות שפורסמו בפייסבוק כאין בו כל התייחסות לדברי השמצה קודמים, שנאמרו כביכול, ע"י התובעת.

ח. הנתבע ביקש לטעון כי מכתב התודה של התובעת ב"פייסבוק" נועד להקניטו ואולם בדברים שפורסמו על ידו כלל לא התייחס לאירוע הבת מצווה, למתרחש בו או ל"טקס ההשפלה" אשר עבר.

14. לא מצאתי כי הפרסום מטעמו של הנתבע נועד להזים שמועות או להפריך לשון הרע. אלא הוא נועד לשם פגיעה בתובעת, הא ותו לא.

15. התרשמתי באופן חד משמעי כי הנתבע הבין משמעות התנהגותו ואמירותיו וידע מה תהא השפעת הדברים על התובעת. דבריו נרשמו במחשבה תחילה.

16. בסעיף 26 לכתב ההגנה טוען הנתבע כי דבריו נאמרו ב"עידנא דריתחא", זאת נוכח יחסים עכורים בין הצדדים לאורך השנים. בכל הכבוד גם טענה זו, לא אוכל לקבל, שכן הנתבע לא חזר בו מתוכן דבריו, גם לא במהלך ניהול ההליך וגם לאחר שפנה לקבל ייעוץ משפטי.

הנתבע חזר והבהיר בעדותו כי מדובר בדעתו האמיתית על התובעת :

"אני יודע שהדברים שכתבתי הם לא כל כך יפים. כתבתי אותם כי זו דעתי עליה. "

(עמ' 17 שורות 9-11).

לענין זה מצאתי להביא את האמור בפסק דינה של כבוד השופטת דברת בענין דומה ולפיו, **כאשר אדם המפרסם לשון הרע, מוכן להגן על אימרותיו ה"אמיתיות" בבית המשפט, הרי שאין מדובר באמירות שנאמרו ב"עידנא דריתחא" אלא באמירות שנאמרו במחשבה תחילה.**

ראה ע"א (מחוזי ב"ש) 1010/09 , פורסם במאגרים האלקטרוניים **פחיימה נ' דלילה ואח'.**

17. לאור האמור, הנתבע לא הוכיח כי קיימת לו הגנה מכ סעיפים 15 (4), (6) או (10) לחוק אסור לשון הרע.

הקשר הדברים והאופן בו נאמרו ופורסמו, מביאים למסקנה שהפרסום מהווה לשון הרע.

18. **שיעור הפיצויים**

א. מה שיעור הפיצויים המגיע לתובעת מהנתבע, עקב פרסום לשון הרע.

ברע"א 4740/00 , פ"ד נה (5) **לימור אמר נ' ואח' נ' אורנה יוסף ואח' דן** בית המשפט העליון באמות המידה לקביעת פיצויים בגין תביעת לשון הרע ובין היתר נקבע כי:

" הפיצוי התרופתי בגין לשון הרע נועד להשיג שלושה יעדים: לעודד את רוחו של הניזוק... לתקן את הנזק לשמו הטוב, למרק את זכותו לשם הטוב שנפגעה בגין לשון הרע... בפסיקת פיצויים

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

בגין לשון הרע יתחשב בית המשפט, בין היתר, בהיקף הפגיעה, במעמדו של הניזוק בקהילתו, בהשפלה שסבל, בכאב וסבל שהיו מנת חלקו ובתוצאות הצפויות מכל אלה בעתיד... ככל שהתפוצה היא רבה יותר, הנזק עשוי להיות גדול יותר והפיצוי רב יותר" (עמ' 524-525).

ב. כאשר מדובר בלשון הרע הנאמר במהלך סכסוך משפחתי כולל, נוקט בית המשפט משנה זהירות בקביעת גובה הפיצוי, על מנת שלא ללבות עוד יותר את הסכסוך המשפחתי. ראה **תמ"ש 29442/05 [פורסם במאגרים האלקטרוניים] ל.א. נ' י.מ.**

ג. בקביעת שיעור הפיצויים יש לקחת בחשבון את העובדה שמדובר בפרסומים בוטים ופוגעניים מאוד והנתבע אינו סבור עד היום, כי פעל שלא כדין ואין בפיו כל התנצלות או חרטה.

ד. שיעור הפיצוי נגזר לא רק מאופי וחומרת הפגיעה במובן זה, שכל שאופי ההאשמות המיוחסות חמורות יותר, כך גדל סכום הפיצוי. קיים גם, כאמור, יחס גומלין בין היקף תפוצת הפרסום לבין גובה הפיצוי. ככל שתפוצת הפרסום מצומצמת יותר, הנזק קטן יותר ועל כן גובה הפיצוי הנפסק נמוך יותר.

ה. אמנם לא ניתן להוכיח היקף האנשים שנחשפו, במועד הרלוונטי, לתגובות הנתבע באתר הפייסבוק, עד למועד שבו הן נמחקו ע"י התובעת ואולם בכל מקרה, אין להקל ראש בעובדה שהדברים פורסמו ברשת החברתית, לה חשופים מאות אלפי משתמשים בכל רגע נתון.

טענת הנתבע כי ניתן למחוק פרסום מהפייסבוק בתוך דקות ספורות, אין לה כל משקל שכן הנזק יכול **ונוצר** בתוך שבריר שנייה מרגע הפרסום, שכן ברגע מהיר אחד נחשפים הן חבריה של התובעת והן חבריו של הנתבע לפרסום שהוא בוחר לפרסם.

היקף הפרסום בתוך רגעים בודדים יכול להגיע לאלפי צופים וקוראים, נוכח תכונות השיתוף המיוחדות ל"פייסבוק".

ו. לכל האמור יש להוסיף העובדה, כי גם בנותיהם המשותפות של הצדדים אשר הינן קטינות, "חברות" באתר הפייסבוק הן של התובעת והן של הנתבע ונחשפו לפרסום.

ב"כ הנתבע ביקש לטעון בסיכומיו כי אין לייחס משקל לעצם היות הקטינות, בנות הצדדים, חברות ב"פייסבוק" שכן נוכח גילן היה עליהן לזייף שנת לידה כדי להקים פרופיל ב"פייסבוק" והן אינן אמורות להיות חברות בעצמן ב"פייסבוק".

תוכן הטענה נכון, ייתכן כי מוטב היה לשמור על קטינות אלו ועל קטינים אחרים מפני חשיפה לתכני ה"פייסבוק" והסכנות הטמונות בכך ואולם טענה זו מוטב שלא היתה נטענת שכן הנתבע עצמו ידע גם ידע כי בנותיו חברות ב"פייסבוק" שכן הן **חברות גם של** וואל לו להיתמם בענין זה.

וכך מעדותו:

" ש: אתה אמרת קודם שקפץ לך משהו לפייסבוק, ואז הגבת. אתה לא חבר של התובעת בפייסבוק ולא היית.

ת: נכון, לא הייתי ואני לא חבר בפייסבוק שלה.

ש: אז איך זה קפץ אצלך על הקיר?

למסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

ת: אין לי מושג. אולי בגלל שהבנות חברות שלי וגם שלה. "

19. אמנם התובעת לא הצליחה להוכיח בצורה יסודית ומפורטת איזה נזק נגרם לה כתוצאה מהפרסום, ואולם בענין הוכחת הנזק, ב **סעיף 7א.ב) לחוק איסור לשון הרע**נקבע:

" **במשפט בשל עוולה אזרחית לפי חוק זה, רשאי ביהמ"ש לחייב את הנתבע לשלם לנפגע פיצוי שלא יעלה על 50,000 שקלים חדשים, ללא הוכחת נזק.** "

סיכום

20. א. במקרה דנן לא ראה בימ"ש זה את תפקידו, אך ורק במובנה הצר של עשיית הצדק.

לצד תפקידו המרכזי של בית המשפט, בירור אמת ועשיית צדק, משמש ביהמ"ש לא אחת כמתווה נורמות וכמחנך.

ב. בית המשפט יוצק תוכן ממשי למבחני האדם הסביר, מעצב התנהגויות חברתיות ונורמטיביות ותפקידו גם להעביר מסר מחנך כשיש בידו לעשות כן במסגרת סמכויותיו עפ"י דין.

21. א. כבודו של האדם מונח ביסוד ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

ערך זה אף מצא את מקומו עלי חוק יסוד, בהוראת סעיף 2 **לחוק יסוד: כבוד האדם וחירותו**: "אין פוגעים בחייו, בגופו או בכבודו של אדם באשר הוא אדם".

ב. כבודו של אדם כולל גם את שמו הטוב והטחת דברי עלבון מבזים כלפיו יש בהם משום פגיעה בכבודו וכאמור **בע"א (מחוזי ב"ש) 1010/09** הנ"ל:

" **שמו הטוב של אדם הינו אחד הערכים החשובים, וככזה יש להגן עליו ולקדשו. קל לקלקל שם טוב בהבל פה או מילה מיותרת. קשה עד בלתי אפשרי כמעט לתקן רושם שנוצר במקרים של פגיעה בשם טוב.** "

ג. הנתבע טען כי נפגע מכך שלא הוזמן באופן מספיק מכבד לטקס הברכות בחגיגת בת המצווה של בתו, ניכר כי **כבודו שלו חשוב** לו והוא טען גם כנגד מקרים קודמים בהם עלבה בו התובעת.

לענין זה יש לשוב ולהזכיר את האמירה הנלמדת כבר בגני הילדים, בגיל הרך: **"יהי כבוד חברך חביב עליך כשלך"** (משנה אבות, ב, י).

לא נראה כי הנתבע זכר תוכן חשוב זה בעת שישב ושחרר חרצובות לשונו על גבי פלטפורמת "כיכר העיר" הוירטואלית.

ד. הנתבע לא נהג בכבוד המינימלי הנדרש לא רק במתייחס לתובעת, אלא במיוחד במתייחס לבנותיו הקטינות, שידע כי הן חברות שלו ושל אימן ב"פייסבוק" וכי ייחשפו לתוכן אשר יפורסם על ידו וכן כי ישנה אפשרות כי חברותיהן וחבריהן לכיתה, לשכונה, למשפחה, ייחשפו לתוכן זה.

מסמך זה עשוי להכיל שינויים שהוטמעו ע"י מערכת פסקדין

ה. מצאתי כי הנתבע נהג בצורה בלתי מרוסנת וכפי שנכתב בפסה"ד בע"פ (ת"א) 546/92 , פס"ד נד (1) 441, 458-456: דורון נ' טריינין גורדון

" בתת רמה התואמת ביב שופכין... וכשהמדובר בדדון ורשעות לשמם. "

22. כמו"כ ובהמשך לאמור מצאתי להביא דבריו היפים של כבוד השופט רובינשטיין (שם בדעת מיעוט) שנכתבו בפסד הדין שניתן ברע"א 1104/07 (פורסם במאגרים האלקטרוניים): עו"ד פואד חירני נ' עו"ד עודד גיל

" המצפון והנפש אינם מניחים לשופט הפרשן, לדעתי, להתעלם מהלבנת פניו של הזולת, מעלבוננו ומרמיסת כבודו, לא אחת במה שניתן לראותו כרשעות או כזדון, ולהישאר בממד הפרשנות הפורמלית או הפורמליסטית. האם יינתן לו למלבין הפנים להיות "נבל ברשות התורה" (רמב"ן בפירושו לויקרא י"ט, ב')? זו ההתחבטות, ועל המטוטלת הפרשנית לדידי לנוע לכיוון שלא יאפשר רמיסה מעין זו... "

23. בית משפט זה רואה לעצמו חובה שלא לאפשר רמיסה מעין זו כמתואר בכתב התביעה וכאשר הפרסום לא הוכחש כלל ועיקר ע"י הנתבע, אלא דווקא ביקש הוא למצוא לו הצדקות ולגיטימציה ואף סבר כי משמדובר בדעתו "האמיתית" על התובעת, מותר לו גם לפרסמה בראש חוצות.

24. הלכה פסוקה היא כי חופש הביטוי אינו מושג ערטילאי נטול גבולות, נאורות חופש הביטוי אינה מרשם לפגיעה קשה בשמו הטוב של האדם.

25. משפורסמו הדברים על ידי הנתבע, באופן שבאו לידיעת מספר רב של אנשים ובפוטנציאל פרסום לכמה מאות אלפי אנשים, הרי לנו הוצאת לשון הרע בעיניו של כל "אדם סביר" ובמבחן האובייקטיבי שנקבע לכך.

26. במציאות הישראלית הנוכחית, אין אדם בר דעת שאינו מכיר את עוצמת הכלי הנקרא "פייסבוק". פוליטיקאים בוחרים לעשות בו שימוש יומיומי, במדינות ערב התארגנה מהפיכה של ממש שיש המייחסים את עוצמתה לעידן האינטרנטי בכלל והרשתות החברתיות בפרט, ושלטון נפל והוחלף ביותר ממדינה אחת, בשל עוצמת התאגדות ההמונים באמצעות כלי זה.

יש לעשות כל שניתן על מנת שהציבור יעשה שימוש בכלי זה למטרות טובות, יש לעשות כל שניתן על מנת שילדינו יקבלו המסר כי אין לפגוע בבריות באמצעות כלי זה או באמצעות כל כלי אחר.

ה"פייסבוק" יכול להיות אמצעי קטלני של ממש, כבר נמצאנו כמדינה מלווים בכאב, הורים לנער צעיר שנפל קורבן לפגיעה ע"י חבריו לכיתה באמצעות ה"פייסבוק" ושם קץ לחייו בעקבות חרם שאורגן באמצעות ה"פייסבוק".

נורות האזהרה דולקות וכעת יש לחדול את התופעה. אין זה ה"פייסבוק" שאשם, כשם שאקדח אינו יורה אלא אם יורים בו.

האחריות וחובת הזהירות מוטלת על ציבור משתמשי הרשת החברתית .

הנתבע בתוך עמו ובמדינת ישראל הוא חי וידע גם ידע מהי עוצמת כלי הנשק בו הוא עושה שימוש.

אין ולא יכולה להיות מחלוקת כי הביטויים בהם בחר הנתבע הינם ביטויים שליליים, מכוערים, פוגעניים והמסקנה המתבקשת היא כי אין לנתבע כל הגנה ראויה כנגד לשון הרע שהוציא על התובעת בנסיבות שפורטו לעיל וכל שנותר הוא לקבוע את גובה הפיצוי.

26. ביהמ"ש עיין בכל האמור בכתבי הטענות, לרבות הטענות ההדדיות בדבר היחסים העכורים והאמירות ההדדיות שנאמרו בין הצדדים בשנים עברו.

ביהמ"ש היה ער לטענות אלו ואף סבר כי ראוי היה לב"כ שני הצדדים, להימנע מלחזור ולהעלות הדברים על גבי כתבי הטענות שעניינם הוצאת לשון הרע, יחד עם זאת אין במערכת היחסים העכורה ובחילופי הדברים הקשים בין הצדדים, בעבר, כדי להצדיק שימוש ב"נשק חם" וזהו דינו של פרסום לשון הרע בפייסבוק.

הכרעה

27. מכל האמור והמקובץ לעיל, לאחר ששקלתי כל השיקולים הרלוונטיים לרבות ההסטוריה המשפחתית המדוברת והטענות ההדדיות מצאתי להעמיד את הדברים בחומרה ראויה ולחייב את הנתבע בתשלום פיצויים לתובעת בסך של 25,000 ש"ח .

הסכום יישא הפרשי הצמדה וריבית מהיום ועד התשלום בפועל.

28. אני מחייבת את הנתבע לשלם לתובעת הוצאות משפט ושכר טירחת עו"ד בסכום כולל של 12,000 ש"ח בצירוף מע"מ, צמודים ונושאי ריבית כחוק מהיום ועד התשלום בפועל.

29. בכך מסתיים בירור התובענה.

המזכירות תשלח פסק הדין לצדדים ותסגור את התיק.

ניתן היום, ה' אלול תשע"ג, 11 אוגוסט 2013, בהעדר הצדדים.

רותם קודלר עיאש, שופטת